

Да исправимо

У два маха писали смо о руско-аустрискоме зближењу, које је у пошљедње вријеме толико узвизла-ло европску штампу, и оба пута били смо довољно јасни. Други пут писали смо у броју 7. од 23. јану-ара. Разумије се, питање нијесмо расправљали с гледишта са којег га је узела на око штампа сусједне монархије, него са гледишта првен-ствено српскога, па онда и опште словенског. Противни смо били да се ма која словенска држава по-ставља за татора (стараоца) сло-венским државама на Балкану, и чудили смо се кад смо видјели да се тражи да то још Русија благо-слови, па чак Русија и да за њи-хов рачун стражари над status quo-ом на овоме нашем полуострву. Како општи смисао наших чланака, тако ни поједини ставови нијесу садржавали ништа што би се могло тумачити на уштрб словенске со-лидарности с великом словенском Русијом на челу.

То, чега у нашим чланцима није било и што нико није могао про-наћи, пронашла је аустро-угарска штампа. Донијела је, како смо ми рекли, да се Русија непрестано ми-јеша у наше прилике и да нам се намеће за стараоца. Оно, што смо јасно и разговјетно упутили на другу адресу, преноси на Русију. Смјер је овдје јасан, а то ни мало није славно. Треба макар и за нај-краће вријеме створити међу нама мало забуне. Колико такав рад личи штампи једне велике државе, нека одмјери она сама.

Драго нам је признати, да је „Ц. Вјесник“ у европској штампи, а нарочито у овој која нам је ближа, стекао достојно мјесто и да га че-сто цитирају, али не може нам право бити кад један дио те штампе, а то је аустро-угарска, невјерно пред-ставља оно што се у њему зиниси.

Овом приликом нека је, боље илустрације ради, напоменуто, да је из истих извора, а преко Коресп. Биро-а, за вријеме анексионе кризе покушавано да се невјерним извеш-тајима из Биограда, а о рјеше-њима Србијске Народне Скупшти-не, унесе забуна у наше редове, и то баш онда, кад је наша Скуп-штина имала да се изјасни о про-глашеној анексији. Из тога се види, да ове нетачности не проистичу слу-чајно него хотимично.

Сматрали смо за потребно да овај ружан посао сусједске штампе јавно жигосемо и да предуприје-димо свакога брата Словена, да о словенским државама и народима не црпи никад извјештаје из извора, које пружа аустро-угарска штампа.

Цетиње, 3. фебруар

На политичке прилике и непри-лике у сусједној турској царевини ми не гледамо другим очима до сусједским и пријатељским. Трудим-о се да нађемо разлога многоме чему што бива, а гдје га не нала-зимо, међемо наду, да ће се дати узајамном лојалношћу и пријатељ-ским објашњењем поправити. Вјеро-вали смо и вјерујемо да ће се у-вијек локални и подређени интере-си подвргнути вишим, а ти виши

интереси су, нарочито данас, мир и пријатељско сусједство, трговин-ски промет и правда, указана пле-менима и овдје и тамо, за која се обије стране интересују.

Погодбе за сусједске односе с наше стране нијесу недоступне ра-зумијевању данашњих државника у Цариграду. Оне су сведене на мјеру, коју би турски политичари имали разлога сами да повисе. У гријех нам се не може уписати ако саосјећамо боловима наших сапле-меника у отоманској империји кад их снађу, а за које носе одговорност неразумни органи власти, нити има чега недопуштенога у томе ако се њиховој каквој радости придружимо. Исте те симпатије допуштамо ми Турцима из Царевине које гаје према саплеменицима њиховим који су у Црној Гори. Ови су у свему равноправни с Црногорцима, и њи-ма се дијели правда увијек онако, како се дијели и свакоме другом који у Црној Гори живи. Разумије се само по себи да таку равноправ-ност, таку хуману трпељивост и бла-гонаклоност желимо и својим са-племеницима у отоманској импери-ји. Били бисмо небраћа кад да смо се оглушили о њихове невоље. Ту лежи и разлог зашто смо се живи заинтересовали за т. зв. беранску а-феру, негаметно названу једним од добро неупуштеним кајмакамом. Беранска афера дошла је нежељено и Црној Гори и Турској и почела је у народу нашем, који се слабо разумије у високој политици, ства-рати злу крв, па тим и зло распо-ложење према Турцима. Не само што влада Црне Горе има да се прилагођава обзирима браства пре-ма саплеменицима, који потраже безбиједности у нашим горама, (што није без осјетних издатака,) него мора и да сталожава духове у зем-љи, а и то није без тешкоћа и непријатности. А без свега се тога може, чак би и жељети било да их нема. Све што је излишно ваља избјегавати и на једној и на дру-гој страни.

Са задовољством ћемо овдје кон-статовати, да је отоманска влада с лојалном предусретљивошћу при-хватила нашу представку о беран-ским неприликама, које се још нијесу коначно средиле, и да ће те афере ускоро нестати с обзорја. Нашим саплеменицима, којих се ово тиче, дајемо савјет, да припомогну да од сад не буде више сличних незгода, увјерени будући, да их турске вла-сти рђавим поступцима неће на странпутице наводити. Расправе око племенских питања ваља да ишчез-ну, а на њихово мјесто треба да дођу на ред питања привредна и трговинска, као и све оне погодбе које добром промету претходе. Има таквих питања, чини нам се, доста, а најглавније је регулисање Бојане и исушавање непотребног, а по

здравље народа једне и друге стра-не убитачног Скадарског Језера. Можемо слободно рећи да нас је ово Језеро, од кад смо сусједи, много и много пута завађало; и не само тим, што смо се на њему су-кобљавали, него поглавито зато, што нам је одузело велики и за Црну Гору битни услов срећнијег опстан-ка, те је народ био принуђен да на другим путевима тражи накнаде и будућности. И камен пада са брда те неће жив народ, коме требају поља и рада. Кад се државнички и без предубеђења узму питања која подједнако занимају нас и Турску наћи ће се врло брзо, да се са мало намети и добре воље може много учинити, многе оштри-не изблито и многи услови за трајан мир и добро сусједство утврдити.

С наше стране неће ни најмање оскудјевати у доброј вољи.

Бјернстјерне Бјернсон

У друштву које је талан антагонизам између оних који су га постигли оно што су мислили, оних конзервативних, и демонских који се боре...

То је и у овоме случају који се одређено, кад се види крај, да која на жа-лост није није најбоље у друштву као што је човјек као једи-ници, и та се бора увијек свршава жа-лостно по победници, јер он постаје обично она, против чега се борио...

Бјернстјерне је био предстаник оних што се боре у су, близу једнога на најви-ше мјесто, не дајући му да се с врхунца скотрља на дру, српско, и у њој његова величина као човјека, јер је његовој околини остало у успомени само лице и груди; познавало га је само с једне стране, са које је он хтио.

Кад човјек посматра његово лице и тје-лесну конструкцију, онај збијен стас и маркантне црте, један од типова Напо-леона, Беговена и Рихарда Вагнера, види одмах човјека од борбе. Високо чело, као дјетом усечена уста изнад јаке бра-де, и оно високо, тешко чело изнад по-вијена носа: као да се међу обрвама у-садно орао, који повијених крила чека тренутак, да узлети.

Природа је подјелила по душевним спо-собностима људе у два дијела: на оне који треба само да слушају и у оне, који треба да говоре оно, што им она суф-лира. Слушати до душе морају сви, али они други могу бар да бирају, шта хо-ће да кажу. И сада пјесник може или да се повуче у себе, да ослушкује како ње-гово ја одговара на уписке спољашњег свијета, као што је велики премац Бјерн-сонов Ибсен чинио, и да постане према висини на коју се успио мањи или већи скептик, или да се помисли у масу, да дане с њом исту атмосферу, да се бори с њоме у првим редовима и да се сва његова надмоћност испоји у величини круга пред његовим очима и отпорне снаге у сузбијању препрека које га дијеле од циља.

Такав је био он, Бјернсон! Он је радио са народом за народ; сна-га његове душе истакла га је изван гра-ница његове отаџбине, он је престао бити држављанин, он је постао човјек. А то је највиши степен, на који се члан друштва може попети.

Тројицу је имало наше доба, и само је још један. Толстој, жив!

Док је Ибсен напојен леденом ти-шином снјежних главница, зеленка-стим миром фјордова гдје ничу и жи-ве најљепше бајке; оном срећеношћу сјеверних Германа зеленкасто-модрих зе-ница и русих коса на најсавршенијем кроју лубања узвикнуо на уста једног свога драмског јунака, да је највећи онај, ко може да је сам, — дотле Бјернсон није никада био сам. И кад прича припови-јетке, и кад изводи пред нас људе својих

драма, није ни као пјесник ни као говор-ник. Он је увијек у народу и говори на-роду. Он је свагда говорник, социолог, који громким гласом проповиједа само једну мисао. И поред свих пјесничких својстава, он је остао само велики човјек, што ходи по земљи, и ако му поглед високо прелеће околину његових слуша-лаца, публике, која му тапше или него-дује, да напokon ипак приклони послу-шно главу.

Његов се дар најбоље осјећао у се-љачким приповијеткама — из садашњости или у прошлости тога сељака, у оном тмурном добу јуначких подвига Викинга; они му бјеху ближи од модерног човјека и ако га је у неким драмама износио. —

Његов аутопортрет је „Изнад наше мо-ћи.“ У тој драми је он сав, са свима опречностима свога снажног карактера и сва његова норвешка отаџбина са опо-рим дахом сјеверног прољећа, са незни-ним глечерима и оштрим стјепенама што се пењу хладне и пусте небу под обла-ке и чувају украј својих ногу задрјемале Фјордове, и оне пусте зимске буре и по-ларне ноћи. Као вјера његових праота-ца пуно је то дјело мистике; јединстве-ном смјелошћу слуша се он у најосјет-љивије танчине вјерског проблема; он полемиче у дугим дијалозима о супрот-ностима богословским, дијалози губе за час драмски колорит, да изненада узбу-не нерве гледаоца најјачим позоришним ефектом, и човјек осјети како му се осје-ћаји премећу као вали набујале ријеке, осјети се мали и сићушан пред толиком душевном снагом, која се титра са људ-ским судбинама... и наједанпут побо-жан звук звона, појање...

Та мјешавина између сумње, којом се људска природа бори против онога што јој се натурало, оно нејасно страшно ве-лико, илузмазно, што као сињи камен притискује најјаче мозгове и не да се ни-чим одгурнути, та рика окованог Проме-теја, и онда она покорност хришћанства, које се предаје без протеста судбини с надом... И човјеку се учини као да следа пред собом онога, коме је могуће било да завири иза завјесе, која дијели наш живот у два дијела...

Послије овога дјела примило је људско друштво Бјерсона ћутке у највеће суд-иште, он је постао један од оне троји-це, који су могли говорити ex cathedra и да им се ријеч слуша.

Он је још далеко од нас. Наше је ухо способно да схвати само одјек његове силне ријечи, али смо ми њему били близу. Он је пред лицем јавнога мњења раскрикао једног Мађара и лажну кул-туру тога народа бранећи својим моћ-ним пером потиштеност Срба у граница-ма те краљевине; он је пошљедних годи-на престао бити пјесник, разбио је све границе и постао је заштитник потиште-них свугдје; човјек...

Кад пишемо ове редове, његова се ду-ша растала ваљда коначно са тијелом. У Паризу, у једноме хотелу лежи један дио од њега, његово тијело, тај снажни мозак раздире и цијена жила она иста крв, која га је толико година хранила, окореле жи-ле пуцају, природа води крваву борбу с њима. Његова јака нарав, која се чта-вог живота борила против силе, предаје се и сада тешко, ствар се бучи против свога творца, а овај кид, руши све што смета извршењу његових наредба — Сатурн једе своју рођену дјецу...

У Валхали, зборном мјесту погинулих германских јунака, чека и њега једно од одличних мјеста; човјечанство губи јед-ног од својих главних представника: он је био силан у љубави и у мржњи; имао је поред великих способности и мана — био је човјек. — М.о.

Српство

Српске жижице у Бугарској. Бугар-ски лист „Препорек“ јавља да је моно-пол из Биограда лиферовао за Бугарску 1000 веза (кашета) жижица (фурмана) и о квалитету се врло похвално изражава. Бугарска ће се од сада снабђевати жи-жицама из Србије.

Босански исељеници. Према пошље-дњим извјештајима за пошљедњих чети-ри мјесеца доселило се у Турску 1253 породица из Босне и Херцеговине.

Редован професор. Др. Милан Решетар, наредни професор на факултету за словенску филологију у Бечу постављен је за редовног професора.

Биоградско позориште у Софији. Управа биоградског Народног Позоришта намјерава да гостује у бугарском позоришту у Софији. О томе се већ воде преговори. Ако се постигне споразум, што је сасвијем могуће, онда ће чланови биоградског Н. Позоришта отићи у Софију у другој половини овог мјесца и приредити тамо низ представа.

Словенство

Педесетогодишњица Шимачекова. Ових дана чешки књижевник М. А. Шимачек прославио је педесетогодишњицу рођења. Шимачек је много урадио за уношење модерног реализма у чешку књижевност. Као уредник „Svetozara“, пријатељ чешког књижевног листа, пронашао је уметност руских реалиста, доносећи преводе њихових радова, као што је и сам у истом правцу писао. После је „Svetozara“ уређивао је лист „Zvon“, чији је и сада уредник. Радио је с успјехом и на драми.

Хрватски Сабор. Листови доносе да ће хрватски Сабор бити отворен још у току овог мјесца.

Свесловенски конгрес. У Петрограду се живо ради на припремама за свесловенски конгрес, који ће се на лето држати у Софији, Бугарској. Међу приређивачима у Петрограду се налазе и изасланици из Чешке и Бугарске, др. Крамарж и Калинков.

Сушак слободни град. Предграђе Сепске Ријеке, Сушак, које је до сада било одијељено од С. Ријеке, према ријешењу општинског одбора прогласиће се за слободни град.

од најугледнијих хрватских политичара и постојања идеје зближења Срба и Хрвата.

Технички факултет у Загребу. Као што из Заграда јављају, ради се на томе да се на загребачком свеучилишту отвори и технички факултет.

Поглед по свијету

Опструкција у чешком сабору.

И поред тога што није дошло до споразума између Чеха и Нијемаца, чешки сабор је сазван. Како је на древни ред стављено да се бира буџетски одбор и да се донесе закон о уређењу народног спора, Нијемци су хтели да се дневни ред измени, нашта Чеси нијесу хтели да пристану, те су због тога Нијемци почели да воде опструкцију. Исто је тако опструкција и у штајерском сабору, коју воде Словенци.

Бугарски егзархат.

Када је Бугарска прогласила независност и постала краљевина, Турска је бугарски егзархат укинула, сматрајући да му нема више мјеста у Турској. Овоме кораку Бугарска се противила, настојавајући да омогући даљи рад егзархата у Турској, у чему је најзад и успјела. Као што сада из Цариграда јављају, између

Бугарске и Турске постигнут је споразум, да се егзархат опет отвори, али да се сматра као духовно средиште само оних Бугара, који су турски поданици и да нема никакве везе између Бугарске и егзархата.

Откривена арбанашка завјера

Као што из Солуна телеграфишу, тамо је откривена велика арбанашка завјера противу младотурске владавине. У њој су компромитовани многобројни учитељи и чиновници. Завјереници су хтели да ослободе збаченог султана Абдул Хамида и да га поново намјесте на пријесто.

Манифестације у Црној Гори

Поводом посјете француске ескадре „Недјељни Преглед“ доноси овај чланак, који и ми преносимо ради његовог значаја:

Крајем прошлог мјесца француска ескадра походила је Бар, црногорско пристаниште, гдје је била свечано дочекана од Књаза и владе, а којом су се приликом чули срдачни поздравни изјављивачи Црне Горе и француског адмирала Пивеа. У исто вријеме дешеше, пуне пријатељског изрази, измијењене између Фалијера и Књаза Николе, дошле су тај свечан поход француске флоте.

У Биограду, свакако мора, пасти у очи ова пријатељска манифестација од стране Француске, која се готово на демонстративан начин указује Црној Гори; то мора у толико прије пасти у очи, што долази последице колашинског догађаја. Ми смо, истина, навикнути вазда гледати добре односе Књаза и званичне Црне Горе са страним државама. Пријатељске изјаве представника страних сила нијесу никада тако ријетке на Цетињу (као код нас на жалост), и баш ту скоро, у очи

немамо, измијењене између Књаза Николе, да се толико изразило на свечаноме пријему. Али су радикали навикли представљати стање у Црној Гори као по све рђаво, а колашинску осуду као дело које ће револутирати цио цивилизовани свијет. Па откуда онда ове манифестације страних сила и откуда да баш демократска Француска чини сада пријатељске изјаве према Књазу и Црној Гори?

Коментар радикалски био би одиста врло интересантан, али је он, на жалост, овом приликом изостао. Ми та сада вишејмо само две врсте радикалских изјављивача: једна је радикала од изјавама Фалијера и и француске владе, која нам тужу да буде поштована општинска осуда српских демократа, оних чулних и безразложних осуда, којима радикали увјек објелују према Србима, јер тамо не досле као они.

Јавна говорница

Г. Луки Пиштелићу,

Tours.

Налазећи се овдје на проласку за Италију дође ми случајно до руку 15-ти број загребачког „Србоорана“, у коме, између осталог, прочитах под твојим именом чланак: „Један скорашњи покушај мирног ријешења црногорске кризе“.

Па пошто је по све нетачно, све оно што се у том чланку под знаковима З. Г.

„Е ви море, ђаури, рече Паша, наш честити падиша⁶⁾ не трпи, да му влах⁷⁾ резили⁸⁾ његове лале⁹⁾, које емере телале¹⁰⁾ а ви их кабулиту¹¹⁾ нећете. Шант¹²⁾ доста има, да сте ви непокорни нашем девлету¹³⁾ а да покорну рају буните. Валај, билај, талај¹⁴⁾ то јок кабулиту не могу. Анаисао сам¹⁵⁾ све што ви радите на штету мирне раје, те од честитог нашег Султана ферман¹⁶⁾ добио, да вам се из хајтара живот опрости а у сургун¹⁷⁾ пошље. Данас ћете одмах кренути пут Стамбула, гдје ће вам се мјесто вашег сургунлука одриједити.“

„Аман, ефендум!¹⁸⁾ завалише несретници, нијесмо криви, Бог нека нам свједоком буде, ми смо...“ али црни Паша не да ђауру, да себе даље оправдава, но их од себе отјера, те тужни међу заптијама

⁶⁾ Цар.
⁷⁾ Турци зову свакога својега поданика који се крсти од више погрде, јер иначе зове се раја.
⁸⁾ Обружи.
⁹⁾ Вјерне и љубљене чиновнике.
¹⁰⁾ Заповједи старије власти разглашају.
¹¹⁾ Одобрити.
¹²⁾ Свједока.
¹³⁾ Држави.
¹⁴⁾ Тако ми Бога!
¹⁵⁾ Разумно сам.
¹⁶⁾ Царска одлука писмена.
¹⁷⁾ Заточење.
¹⁸⁾ Опрости за Бога, господине!

мени на уста меће и злонамерно о мени наводи, то не могу никакко вјеровати да си ти оно онако баш и написао. — С тога те овим преко јавности молим, да ми најдаље у року од данас за 20 дана: или својеручно пишеш да заиста све оно од ријечи до ријечи сматраш за своје; или: да у истом загребачком листу све што је нетачно сам исправиш, као и да изјавиш да је наш састанак изазвало наше лично пријатељство, а не неки нарочити политички смјер.

Надам се да ћеш бити вољан изаћи са истином на сриједу.
Котор, 29. јануара 1910. г.

Захарија Гвозденовић.

Из Народа

Пјевачко друштво „Братимство“

Из Бара нам јављају:

Почетком јануара грађани Бара држали су збор, на коме су донијели ријешјење, да се у Бару, поводом педесетогодишње владавине Њ. Кр. В. Књаза Господара оснује пјевачко друштво „Братимство“. Пошто су учињене све припреме за оснивање овога пјевачког друштва грађани свију трију вјера држали су на Савин-дан скупштину, на којој су прочитана и примљена правила и изабрана управа друштвена. У управу су изабрани: за председника оф. г. Саво Дабановић, за потпредседника г. Марко Ђурашковић, телеграфист, за секретара г. Нико Новаковић, учитељ, за благајника г. Саид Дивановић, чиновник филијале Црногорске Банке, а у одбор су ушли: г. г. поп Васо Вуковић, отац Метод Радић, Томо Загарачанин, чиновник Барског Друштва, Дервиш Омербашић, судија општински и Митар Иличковић, трговац.

Скупштина Подгоричке Банке

Сад у недјељу била годишња скупштина Подгоричке Банке. Како су на овој истој редовној скупштини, као готово увијек на свима скупштинама ове банке, избиле извесне несугласице, то смо умолели да се не неколицине незадовољних акционара донесемо извјештај о скупштини.

Извјештај гласи: „Одговорној скупштини директор Банке, који је изјавио да је биланс исте и пропратио са њим извјештај о току рада у прошлој 1909. години, завршујући пак са приједлогом акционарима да се биланс као исправан прими — одобри, — у чију је корист г. Ј. Петровић, члан извршног одбора Банке.“

Један од акционара, наиме г. Ђиновски, изјавио је да каже да је биланс општаман у значајном листу „Глас Црногорца“ неправилан, тиме што је за перјера 1 300 и 60 пара приход увећан, а што пак не постоји, и ако је то мало прије исправио у извјештају г. директор, јер извјештај нијесу чули на страни, а „Глас Црногорца“ су прочитали, те је надзорни одбор морао строго водити рачуна о настојећим земаљским законима наиме исплате горње своте Министарству Финансија и наиме порезе на зараду по закону о порезу; даље наводи да акционари према билансу не могу знати један неправилан издатак из

опет се у кућу своју, у црну тамницу повратише с већом још тугом од прије, с горим још мислима по глави. Не мучи их толико савјест, јер им је ова чиста, нити ова грозна на осуда, јер јој се покорити морају, колико мисао да своју земљу, своје пријатеље, родбину своју на вијеки остављају. Промишљавају тужни, да ће тамо и кости своје оставити, те би у име милости од турског суда испросили, да им смрт зада у Мостару, само да не иду у заточење. Али од турског свирјепог срца не могу ни ово задовољство имати, но им је већ одзвонило да на пут крену без загрљаја и опроштаја својих милих па и без слатке изреке при расанку: „с Богом браћо!“ без задњег погледа на миле своје и с мишљу, да већ никада неће видјети своју омиљену, несретну домовину. Путем пјешке иду, сваки уз свога чувара, који на својим помамном коњу јаше и кадикада на невољника ободу коња и по коју подебелу псовку избаци.

IV

Ох хуле несреће, тко је вик јаох тужан
Од свуда пун смеће; болезљив и тужан.

благајне Банке од укупно К. 6000—*) и то круна 5000 издатих г. Јоцу Петровићу, бившем директору, и 1000 кр. одборницима за исплату учињених трошкова партиципације с истим, те се позива на чланове 63., 72. и 73. правила Подгоричке Банке потврђена и одобрена од Књаж. Владе 26. новембра 1909. год. Бр. 8794. и наводи да констатује — узимајући у обзир административне трошкове у висини од перјера 36 401 и 50 пара — да је под овим рачуном а на име административних трошкова уврштена и свота од горепомнутих перјера 6000 — издатих одбору Подгоричке Банке и г. Јоцу Петровићу, које му је суд досудно на основу неког декрета, којег му је Управа Подгоричке Банке неправилно издала, те је мишљења да ових 6000 перјера падну на терет оних, који су тај неправилан издатак проузроковали, јер пошто је тај одбор, који је баш у тој ствари крив, могао на име тантијеме узети П. 644 98 пара, требао је да и тај издатак учињен неправилно на терет акционара узме на себе. Свој говор завршио је са напоменом да се надзорни одбор тиме ограничио о члан 72. правила банчанинх.

Г. Јако Лаиновић, устао је у потврду говора г. Ђиновског, тврдећи збоља да се управни одбор ограничио о члан 63. а надзорни о 72. и 73. прва алинеја банчанинх правила.

Извјештај г. директор Банке, хтио је доказати, да су акционари на прошлогодњој скупштини одобрили удаљавање са службе г. Петровића, те да бајаги с тимем акционари и узимају обавезу за неправилан издатак учињен по тој ствари, покушавајући да оправда управни и надзорни одбор, да су они настојавали са њихове стране код свих судова па и на највише мјесто, али да нијесу наишли на успјех.

Г. Ђиновски је изјавио да су акционари на прошлогодњој скупштини били обманути, јер им је акционарима изјављено да ће извесна свота масах на терет акционара, те су извесни акционари радо прихватили као и вазда раније, отпуштање г. Ј. Петровића а не и оштећу.

Г. Лаиновић потпуно се сложио са изреченом пресудом на корист г. Ј. Петровића, али се базира на чл. 63. банчанинх правила који гласи: „Чланови Управног Одбора одговорни су Банци лично и цијелом имовином солидарно за штету, коју би проузроковали својим неправилним и несавјесним радом“, те у прилог тога износи жељу акционара претираним одмах удаљи са положаја управника, када је — а што је и најглавније — г. Петровић и дао оставку, која му је одмах на истој сједници изважена, али да му је Управни и Надзорни Одоор у мјесто отпуштања, односно разрешења дужности г. Петровића по већ даној оставци, у пркос свим скупштинским решењима, дао и сталан декрет и осигурао му службу, који се доцније даним му декретом и користно, стоја је да свакако горњих 6000 перјера падну на терет Управног и Надзорног Одоора сагласно чл. 63. и 73. прва алинеја банчанинх правила, а не на терет акционара, који су томе ни сјетни ни савјетни.

*) Нешто више, али немамо тачне цифре при руци.

Немиран дан и ноћ
Не уфав' вик помоћ

Сабо Бобали Мишетић.

Иде напријед она хрпа људих, дивљих коњаника и јадних мученика пут Метковића, још газе Херцеговачку земљу. Таман мимо једног гробља пролазе. Ах, какове су се мисли заточницима по глави врзле на тај поглед! Колико гробова! Колико су жалости и зулума! Турци починили њиховим оцима, мајкама, дјеци, мужевима, женама! Колико домова без шљемена и мушке главе од турског пораза останадоше. Колико ту родитеља леже без дораслих синова, колико ли дјеце без слатка мајчина пољубца! Љубав домовине, пожртвовање за своју обитељ и многе друге дивне крјепости, које дадоше име оним погившим мученицима, који оставише дичну успомену својим потомцима, у оним мрачним гробовима мирно почивају, што ти мило душу увеличава и блажи ти турсконо чувство жалости, које ти буди оно голачно поље. Многима овакав поглед бодри у животу, многе на добро нагони, многим при смрти даје најбољу утјеху: али нашим

*) Неправедна насиља.

ПОДЛИСТАК

СТРАДАЊЕ

трију Херцеговаца у заточењу

НАПИСАО
СТЕВО В. ВРЧЕВИЋ

—2—

Подигоше се невољници, једва на ногама стоје, изађоше а пред тамницом их чекају крвожедне заптије,¹⁾ те међу њима кроз чаршију у нашин стан отидоше.

Тамо паша сједи на дивану прекрштеним ногама, срце црну каву без шећера а пуши из аргиле. Чувши да су дошли, хладнокрвно сркнувши једном из филцана каве, завика слугама, да их преда њ доведу. Брзе слуге брже послушаше и доведоше их. До земље му се клањају а руком прси, уста па чело тицају²⁾ и прекрштеним рукама на прсима мирно очекиваху, као невина јагњад пред вуком, када ће Паша при својој надутости своја охола жвала растворити и какву им пресуду дати:

¹⁾ Турски жандарми.
²⁾ Најскромнији и прастари мисирски знак: љубим те, поштујем те и на глави те носим.

Свјар је већином — али без гласања (разумије се сагласно правилима) пријешена у корист одбора, те на жалост јер 6000 иако се у грбачу акционара Подгоричке Банке, а јер 4644 и цара 98 узете (увјек сагласно правилима) г. одборници на име тантијеме.

Тодико ради заинтересованих а не обавијештених акционара.

Неколика акционара.

Наука и проналасци

Самопожртвовање код животиња
Славни директор париске Зоолошке Банице Л. испричао је једном приликом овај случај као примјер самопожртвовања код животиња.

У једној клетници налазиле су се двије врабине од Јаве и један папагај. Једнога дана папагај се напајао на једну од птичица, и ишчуна јој неколико пера и најзад јој својим незграпним кљуном сломио једну ножицу. Пошто је нашао да се довољно изљутио одлетео је на своја сједишта, посматрајући равнодушно шта ће бити.

Сирота рањена птичица, не могући се одржати на сједишту, нађе доље дрхтајући на земљи. Али видећи ово друга врабина приближи се својој другарици, разгледа је и поче летјети по клетци. Пошто је неколико пута обљастјела она, као да се сјети, поче доносити пера које је папагај ишчунао из врабине и стаде слагати их око ногу сироте птичице. А послије се и сама намести поред ње, покри је својим крилом и тако је остала цијеле ноћи. Три дана она је доносила храну својој другарици, и три ноћи је пријала својим крилом. Четвртог дана рањена птица угишну, а идућег дана и њена другарица.

Астрономска награда. Награду за саобраћај са ма којом планетом — Марс је изрично искључено — расписала је за годину 1910. Француска Академија Наука. То је награда Петра Гизманана и износи 190.000 динара, а расписала ју је Гизманова удова за онога, коме пође за руком да успостави саобраћај са којом планетом осим Марса. Док се не нађе такав човек, интерес не се додавати главници и онда сваке пете године употребљавати у облику других награда за тековине на пољу астрономије.

Привреда

Изложба у Сарајеву. Како јавља „Босан. Херцеговачки Тежак“, средишње пчеларско друштво за Босну и Херцеговину ријешило је, да приреди у септембру 1910. изложбу за пчеларство, воћарство и банштованство, на којој би било изложено и стоно грожђе. Чудо је само, што друштво, које ради на унапређењу припреде у цијелој земљи, ограничава ову изложбу само на своје чланове и чланове подружница, што иначе не чини нико у осталом свијету... Или је и то искључивост Босне и Херцеговине!

Спољашња трговина Бугарске. За вријеме од 9 мјесеца 1909. Бугарска је извезла робе и производа у вриједности 86,197.014 лева, докле је за исто вријеме у 1908. извезла робе у вриједности лева 74,720.531. Вриједност увоза Бугарска за

узашњеницима још већу тугу проузрокује и у тешко их очајање нагони. Та како неће? Промиславају, да у оним ледним гробовима леже људи, који су извршили своју најсветију и најчовјечију дужност и прама домовини и прама задрузи, да су они у животу и срце и душу имали, те када се образа дирнуло, једно и друго употребили на корист ближњег свога, па на свршетку њихова их земља покрила. А они? Све им се то занијекало. Иду да мрцино гину код необичних народа, у непознатој и удаљеној земљи. Чују, као да им неко из гробова говори: „Многи плачу, ајте, вршите свету дужност, тјешите, окрепљујте и помозите оне, те страдају.“ Али им се тај глас и проти воље угуши, јер то они не могу урадити. — Иду напријед, од муке на све то већу муку, од жалости на жалост прелазе, приправни за глад, жеђ, голоћину и страдање, којему нема већ лијека. Иду напријед и по чуду живи али изнеможени до Цариграда допиру. Ми сле тужни да ће им конач нешто човјечији бити него у Мостару, овдје у срцу турске царевине, овдје одкле се по Европи глас распро-

исто вријеме чини 115,548.985, спрам 96.633.952. лева за исто вријеме у 1908. г. Извоз Бугарске упоређен с увозом из појединих држава с којим је она била у 1909. г. (за 9 мјесеци) у трговинским везама, овако стоји:

	Франака	Франака
Аустро-Угарска	27,980.005	6,869.927
Енглеска	22,004.293	7,086.722
Белгија	5,289.307	17,046.165
Њемачка	22,408.969	10,751.527
Грчка	—	—
Турска	12,871.493	3,904.103
Француска	8,213.240	4,348.845

Бугарска највише увози:

	лева
колонијалне робе за	4,682.000
минерално уље за	3,290.000
масни производи, зејтин	5,323.000
метали и израде мет.	14,325.000
израде од дрвета	4,161.000
коже изр. од коже	5,590.000
текстил. производи	+0,019.000
машине, инструм.	13,016.000

Остало пада на друге мање предмете. „Увоз из Аустро-Угарске у Бугарску, за прву четвру 1909. године износи је за 1,636.000 лева мање, но за исто вријеме 1908. докле из Њемачке више за 3,527.000, из Енглеске за 1,560.000, из Француске за 728.730, из Белгије за 283.674 и из Русије за 218.767. Укупно увоз Бугарске износи је 1908. г. 130,150.000, односно 124,639.000 (1907.) и 108,474.000 лева (1906.); укупни извоз пак 1908. године 112,355.000 односно 125,594.000 (1907.) и 114,573.000 лева (1906. г.). Најинтересније је потискивање увоза из Аустро-Угарске. Прве четврти 1909. износи је увоз Бугарске из Аустро-Угарске 5,890.000 лева, спрам 7,428.000 (1908.) и 6,560.000 (1906).“

Но и ако је први пут Аустро-Угарска у првој четвртини 1909. у вриједности увоза била потиснута на треће мјесто, видимо, да је за 9 мјесеци опет успјела да достигне у увозу свој првобитни ранг, а да је готово подједнако пријете да достигне Њемачка и Енглеска.

Што се тиче појединости бугарскога извоза у ових 9 мјесеци 1909., он се састојао из ових вриједности и производа:

	лева
овнова и оваца за	2,308.000
сира, кашковаља за	1,416.000
јаја за	7,496.000
пшенице за	2,820.000
ражи за	2,867.000
овса за	1,634.000
јечма за	8,209.000
кукуруза за	16,221.000
брашна за	4,498.000
ружиног уља за	4,464.000
гајтана за	832.000
абе и шајка за	2,347.000

Дневник

Отпутовао. Њ. Кр. В. Књаз Господар отпутовао је прошле неђеље на Ријеку.

Србија за Господарев јубилеј. Биоградски листови саопштавају, да се у владиним круговима говори да је Краљ Петар од Србије јавио Њ. Кр. В. Књазу Господару,

стире, да су влади непознати зулуми и неправде тужној раји учињене, овдје гдје у неколико просвјета своју благодет силње и плодом рађе; али се преварише, бацише их у тамницу међу најгоре разбојнике, међу лупеже, међу опачитеље и подобне људске крвопије. Ах јадна рајо! Није појединач на тебе устао, да ти крв пије, да ти живот узме, него цијело мухамедово поријекло, које никако не трпи онога који се не клања, те би хтјело да те под капом небеском нема а с' њиме се завјерио, гроза те хвата и споменути га, данашњи мостарски митрополит Прокопије, газећи исту стазу својих предчестника. Али не клони духом, трпи нечувене муке, јер ће једном већ морати и теби сунце слободе гранути! Несретници мјесец дана прођоше у овом злосретном друштву, а којом муком и којом боли, сваки може ласно без тумача себи представити. Одавде их опремише у мјесто свог заточења, ништа мање него у чувену пустару у Мурзук. Тамо их гроб чека, тамо им је свака патња приправна, те да с далека о својој милој домовини промиславају, а гдје им никада никакав глас о њој

да ће лично доћи да Му честита јубилеј, а ако га буде што омегло, да ће га заступати престолонашљедник Александар.

Руска флота под Баром. Страни листови јављају, да ће ускоро доћи под Бар руска ескадра са четири оклопњаче и да ће руски адмирал Маковски предати у име руског цара честитку Њ. Кр. В. Књазу Господару, који ће доћи у Бар код Њ. Кр. В. Књазу Престолонашљедника.

Банкет. Пјевачко друштво „Његош“ приредило је у петак у вече банкет у част свога предсједника г. П. Вучковића, који је наименован за министра просвете и заступника министра правде.

Личне вијести. Директор наше трговинске агенције у Лондону г. д-р Јован Јовановић кренуо се из Лондона у Црну Гору, гдје ће приспјети у петак. Он ће у нашој земљи пробавати дуже вријеме ради проучавања наших прилика, које стоје у вези са развијањем и унапређењем трговине, индустрије и промета Црне Горе. У ту сврху пропутаваће сва већа мјеста, а отићи ће и у Бар, за чије се напредак у Енглеској показује велико интересовање.

Хемиски лабораторијум. До данас у нашој земљи није било хемиске лабораторије, те се често пута у случајевима потребе за анализама морало користити установама ове врсте на страни, што је било не само скупо и скопчано са губитком времена, но није давало ни довољно гаранције за тачност и исправност тих мишљења. Мило

нам је то можемо изјавити, да ће наша земља у блиској будућности добити ову корист. Установу која ће задовољити ову тако важну потребу, јер је неопходна у г. Милоја Ж. Јовановића, начелника министарства финансија г. министар финансија доноси одлуку, да се устали у Цетињу хемиска лабораторија, која ће и по наш народ бити користна. Са хемиског лабораторијума.

Потрошачка Задруга. Оснивачи Потрошачке Задруге на Цетињу одржали су јуче послије подне сједницу, на којој су претресена правила нове Потрошачке Задруге и одлучено, да се у смислу учинених одредаба измјене и поправе. Тако измјене правила поднијеће се широј конференцији грађана, која ће се одржати најдаље у року

доћи неће, нити може. Но до Мурзука још их тешко страдање чека, те да и ово описати можемо, поспратимо те невинне душе, те заточнике турског свирјеног суда.

V.

У толико бродница весела
Језди живо преко синег мора
И управи пут Африке плави
И доједри до жапа преварних
У луку вјетар са сјеверних страна
Једра дера а катарке криши
Све узбуња море на валове.
П. А. Казали

Отиснула се лађа с' краја, у којој наши невољни Херцеговци у тешкој муци леже, те Цариград оставља. Дохваћа Бијело Море, пролази кроз дарданелско ждријело, плови по Егејском Мору, улази у Средоземно Море. При крећању вријеме бијаше красно, море мирно, но се поквари када се нађоше на Средоземно Море. Стаде ту вихор мотати а море се мутити, валови се попут горљ пењати а небо се мрачити. Невјешту бијаше ово неизбјежива погибел пред очима. Наши заточници, који дотле море ни видјели нијесу, при једном се крају збили и чекају када ће их невјерно море својим горостасним валовима

од десет дана, на одобрење и усвојење. Како су се за оснивање Потрошачке Задруге ангажовале прве и најистакнутије личности на Цетињу, то је несумњиво, да ће ова корисна установа у најкраћем времену бити и основана.

Српска трговачка мрнарица. Један биоградски лист јавља, да се једно енглеско паробродско друштво понудило влади у Србији, да извози српску робу под српском заставом. Исти лист позива владу да поради за што скорије ријешење по овом питању. Ми ћемо се од срца радовати ако се овај глас обистини.

Тифус у Боци. Као што смо извијештени, у Боки Которској је тифус почео у толикој мјери да осваја, да су се почели јављати и смртни случајеви. Како се из Боке на нашу пијачу увозе многе животне намирнице, особито зелен, то би надлежни у нас требали на ово да обрате строгу пажњу. Предострожност није излишна.

Беранска афера. Биоградски листови имају из Цариграда овај телеграм: „Беранска афера компликује се. Поред тога, што је пребјегло у Црну Гору више од 150 угледних људи из народа, према породици Цемовића примјењен је закон о четама, по коме се протјерују жене и дјеца од двије године, кад се четник не ухвати. На кућу беранског првака Авра Цемовића поново је напала турска војска и одвела његову жену. Примјењивање закона о разбојништву на породице окривљених за политичке преступе изазвало је незадовољство код овдашњих представника великих сила.

Руски амбасадор Чариков одмах је предузео мјере, да се жена Цемовића ослободи.“ Како ми дознајемо, то посредовање је успјело, те је жена Аврова пуштена.

Завршила рад. У суботу прије подне Н. Скупштина завршила је рад, те су сједнице закључене у овом засједу. Народни посланици су се већ разишли својим кућама.

Бура у Приморју. Ових дана је била силна бура у Приморју. О томе са Сењске Ријеке јављају, да је у Кварнеру била толика бура, да је сваки промет онемогућен био. Телефонска и телеграфска веза је била покварена. У луци самој, гдје је било знатно штете, морали су да обуставе рад. Како улаз у луку није био могућ, сви бродови су морали остати на мору усред буре.

прогутати, дочим их морска болест немилу мучи. Откада су кренули из Мостара од зла су на горе ишли, те предвиђали своју несрећу, своју смрт. Трпе јадни, јер им помоћи није; дубоко уздишу, али им издицаји не допиру ни до кога; плачу грозно, али им плач угуши силна шкрипњава лађе, која се ужасно превија, те их нико не чује. При тој неодољивој муци чују напакон да сидро спустише и да лађа стаде. Лађа бијаше већ пред градом Трипољем. Чекају јадни када ће их из овог гроба извући и на ваздух привести; чекају тужни када ће им навјештено бити већ једном мјесто њиховог заточења. Напакон неколико оружника к њима у лађу уђоше и обичним суровим начином заповиједају им, да их слиједе. Ко да их не послуша? Устају и једва корачају. Није их било већ познати, тако их жалост, туга и пут убио. Но треба да иду. Али како? Зар у боље мјесто, но су га до сада имали? Зар да је код Турака милости наћи?

(Наставиће се)

Долазак аустро-угарске ескадре. Како смо дознали из извора, који не подлежи сумњи, аустро-угарска ескадра долази у Бар почетком мјесеца марта по н. календару да поздрави Књаза Господара и да Његовом Краљевском Височанству честита педесетогодишњицу владања.

Забрањен „Цет. Вјесник“. Јуче је влада нашла за добро да конфискује „Цет. Вјесник“, зато ће га читаоци у унутрашњости примити дан касније. Кад дознамо за узрок овако ријеткој пажњи проговоримо пошто смо подробије.

Опште негодовање. Жале се грађани да не могу ни по коју цијену да добију добра и здрава млијека. Махом се продаје гола вода, а траже по 60 пара за литар. Одиста то не даје најбољу свједоцбу о старању надлежних, да се грађани заштите од несавјесности оних, који продају животне намирнице. Млијеко не само што је црвено водено, него има и која смрде. Многи се жале да послје млијека добијају болове у стомаку, а то ће бити по свој прилици зато, што се млијеку које шта додаје. Има ли општина Галактометере да мјери густине млијека. Има ли кога који је дужан да се стара о здрављу грађана и о ваљаности животних намирница? Има ли кога који ће да завири, гдје се краве држе, чиме ране и, што је најважније, јесу ли здраве? Јер од болесне марве најстрашније болести долазе, било преко млијека, било преко меса.

Наше је мишљење да несавјесности у овоме погледу треба енергичним мјерама стати на пут, јер ово је већ дозлогрдило.

Забава. Прво цетинско пјевачко друштво „Његош“ приређује у суботу 13. ов. м. велику забаву са играњем, за коју се чине још сада велике припреме тако, да ће бити јединствена забава ове врсте.

Вријеме. Послије кише јуче је освануо прави прољетни дан са жарким сунцем, али је обноћ почео промицати снијег, који још једнако пада тако, да је покрио већ цијело Цетиње.

Досјеђи и анегдоте

Настрадао. Једна од најомиљенијих и најугледнијих личности у Паризу око половине првшаога вијека био је комичар Ромје. Он је често правио такве шале на које се смијао цио Париз, и оне су му разумије се као реклама служиле. Али је долазило и до тога да се са њим нашале.

Једнога дана уђе Ромје послје пријатног ручка, сит и задовољан, у радњу дворског часовничара. Добро расположен он је хтио мало да се насмије на рачун часовничарева и зато га ушита, узимајући страначки изговор:

— Молим вас, господине, а шта су оне мале машине што у вашем излогу стоје?

— То су часовници, господине.
— Часовници? А за шта су те ствари?
— Да часове показују, господине.
Часовничар објасни странцу механизам часовника и показа му како се навијају.
— У јутру или у вече? ушита Ромје.
— У јутру, господине.
— А зашто не у вече?
— Зато што сте ви у вече увијек цијани, господине Ромје.

Овоме насједану смијали су се сви Парижани са часовничаром, разумије се без чувеног комичара.

Како се оженио Наполеон I. Било је то у вече 9. марта 1796. године, када су Барас и Талије, свједоши при вјенчању, чекали Наполеона у свечаној сали париске општине. Јозефина је нијемо сједила у углу. Кад је искуцало 9 часова, приђе млада к прозору и рече тихо: „Бонапарта као да се задоцнило.“ — „Ви се сигурно плашите да он неће никако ни доћи?“ Ушита Барас са осмјехом. Јозефина рече презриво: „Ах! Код тога човека никако да се не зна шта ради.“ То је изговорила на се онет спустила на столицу. Одмах послје 10 часова врата се отворише широм и унутра улетје Бонапарта са својим ађутантом Лемаром.

Он се јако журно, није никог поздравио, и пришао к предсједнику, који је од дугог времена заспао на столицу, па га је продрмао, викинув суровим командантским тоном: „Устајте брзо, г. предсједниче!“ Пошто младожења и млада рекоше своје „да“, сви се мирно разиђоше као да се није ништа догодило. Јозефина је увела свога супруга у отмијену кућу, која се Бонапарти чинила као каква палата, пошто је он одрастао у врло скромним приликама. Том приликом рекао је он: „Ти ћеш ме и сувише размазити, јер то је за мене и сувише раскошности и угодности. Ја на то нијесам навикао, мој је стан шатор и бојно поље.“

И заиста он није хтио да се навикне на домаћу угодност. Већ 11. марта напустио је он свој дом и отишао на бојно поље, док је његова супруга остала обљивена сузама.

Књижевност

Један лист из психологије рата. Васпитни услови побједи с психолошкога гледишта. Тако се зове књига коју је написао госп. Стеван Ј. Радосављевић Бдин, а која је изишла као издање Књ. Цр. Министарства Војног. У препоруку ове књиге доводно је рећи, да је прво издање, које је изишло у Биограду прије осам година, откупило Србијско Министарство Војног, а ово друго прихватило је и општамино Војно Министарство Књажевине Црне Горе. Ово је друго поправљено и допуњено издање. Ова књига није само интересна за војнике, него и за свакога другог који је рад да завири у душу човекову, да види каква је она у рату. Нарочито је интересна зато, што расправља питање с гледишта психичких и физичких особина српског народа.

Ни један поље њисмен и интелектант човек не би требало да буде без ове књиге.

Техничка израда књиге изврсна је, што служи на част војној штамарији.

Цијена је књизи један ћеркер и по.

Несреће у свијету

Жртве америчких жељезница. Изашла је статистика, по којој је у пошљедној десетини година у Сједињеним Државама ушле жељезничке несреће погинуло 4 хиљада људи, а 60 хиљада људи је остало тешко рањено. Ови велики несретни случајеви на жељезници приписују се томе, што се у Америци код машиничара и друге је употребљује Фермори, па је жалостно и то, што се у Америци од године у годину подижувају несретни случајеви на жељезници. Једина несрећа у којој је стотина људи погинула и 4 хиљаде 36 људи, године 1903. већ 5 хиљада, а 1907. године измрвијавено је 10 хиљада људи, а 1908. године измрвијавено је 12 хиљада људи. У Пенсилванији је у пошљедној десетини година прегажено на жељезничкој прузи 7 хиљада 240 особа. Узрок тим случајевима лежи у томе, што људи, и поред табле за опомену, стојаху на насипу и немогаху чути приближивање воза. Тако се најчешће несретни случајеви на жељезници могу свести на несмотреност, а то излази и из тога, што је године 1908. сама пенсилваниска жељезница подијела и пријави против 11 хиљада људи, који су стајали на жељезничком насипу и ако су таблом опоменути.

Жељезничка катастрофа у Енглеској. О жељезничкој катастрофи која се десила на прузи Лондон—Бригтон сазнало се оволико:

Воз који полази из Бригтона у 3 часа и 40 минута ишао је брзином од 60 км. на сат. У станици Стоанс—Нест искочио је воз шина прелазећи преко једне скретнице. Прва два фгона пала су на пругу. Трећи велики салонски вагон одлетио је у ваздух и у нарчад се разбио. Комађе од разлуаног вагона пало је на станичну зграду и сасвим је разрушило. Остали вагони су се преврнули и машина их је вукла за собом на неколико стотина метара.

Воз је био пун путника, и призор послје несреће био је страховит. До сад је нађено десет мртвих, међу њима шест жена. Преко двадесет лица извучено је испод рушевина у врло тешком стању. Несумњиво је, да ће се наћи још много жртава.

Разно
Њемачки цар као кум. Министар унутрашњих дјела у Њемачкој јавио је свима општинама, да је цар вољан да кумује сваком осмом дјетету у свакој ъемачкој породици, а ако буду родитељи сиромашног стања дароваће им се и 90 круна награде. Овим се иде на то, да се живаљ у Њемачкој што више умножи.

Изишла је из штампе књига:
ЈЕДАН ЛИСТ ИЗ ПСИХОЛОГИЈЕ РАТА
васпитни услови побједи с психолошкога гледишта.

НАПИСАО
Стеван Ј. Радосављевић Бдин
ПРОФЕСОР.

Ова књига излази као издање Књ. Цр. Министарства Војног.

Господа официри, који би ову књигу желели имати, нека се обрате Министарству Војном, а цивилна лица писцу, или, ако им је згодније, такођер Министарству Војном.

Цијена је ћеркер и по.

ПОЗОР ЦРНОГОРЦИ!!

Ко још нема, а желио би имати

СЛИКУ

Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара

тај нека се одмах обрати на агентурну и комисионарску радњу

Христифора Моравца у Подгорици.

Поплава у Француској. Јављају из Париза: Париски посланик Сјевероамеричких Сједињених Држава предао је јуче министру спољних послова Пишоу чек од шест стотина хиљада франака што је накупљено у Америци за пострадале од поплаве у Француској. Лондонски лорд-мајор прикупио је за страдалнике девет стотина хиљада франака. Према овим прилозима износи један француски лист, колико су приложили владари и поглавари појединих држава: Талијански краљ приложио је 50 хиљада франака, предсједник Фалијер 30 хиљада франака, папа 30 хиљада франака, руски цар 26 хиљада франака, енглески краљ 26 хиљада франака, енглеска краљица 26 хиљада франака, њемачки цар 25 хиљада франака, владар Аустро-Угарске 25 хиљада франака, велички кнез 12 хиљада и 500 франака, румински краљ 10 хиљада франака и најзад белгијски краљ такође 10 хиљада франака. Цјелокупна свота приложених прилога сд владара и поглавара износи на 270 хиљада и 500 франака. — По једној другој вијести: прилози од Сједињених Држава достигли су већу своту од 750 хиљада франака. Осим тога је Вандебил сам послао 100 хиљада франака. Посједник трговишта Ванамаркер изјавио је преко америнанског посланика у Паризу, да ће све трошкове добротворног дома око набављања хране пострадалима он сносити, те је у ту сврху као предумај послао 30 хиљада франака. Власти њујоршке државе одредиле су помоћ од 500 хиљада франака. Лист „Курије де Егаст Унис“ послао је министру предсједнику Бријану 26 хиљада франака. Сир Ернест Кафил послао је предсједнику Владе 100 хиљада франака. У Италији приређују се свечане представе, чији је приход намењен унесрећенима у Француској.

Позориште

Безимени драмски писац. У Њу-Јорку је при крају децембра изведена премијера једнога комада у Комедија-позоришту, који је написао један питомач тамнице у Филаделфији. Затвореник је у тамници заједно с књижи под шифром „Нумера Б.“ Он је то позоришту послао више комада преведених са францускога и оригинално написаног оном својом затворничком шифром. Комад — његов први комад — пријетан је добро, али се ону не зна шта онширније, чак ни да ли је вољан.

Српска пјевачица. Да један човек пјева сатрап, кад производи лакше топове, није велика ријеткост. Али да једна сопранисткиња истовремено пјева тенор, то се још није чуло. Канадска сопранисткиња *Тоби Тоује* има такав глас. Она се сада налази у Лондону и сва је дубинка у огромном чађу. Свим оба

СРНОЈЕВИЋ
КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Изишла је из штампе књига:

ЈЕДАН ЛИСТ ИЗ ПСИХОЛОГИЈЕ РАТА

васпитни услови побједи с психолошкога гледишта.

НАПИСАО
Стеван Ј. Радосављевић Бдин
ПРОФЕСОР.

Ова књига излази као издање Књ. Цр. Министарства Војног.

Господа официри, који би ову књигу желели имати, нека се обрате Министарству Војном, а цивилна лица писцу, или, ако им је згодније, такођер Министарству Војном.

Цијена је ћеркер и по.

ПОЗОР ЦРНОГОРЦИ!!
Ко још нема, а желио би имати

СЛИКУ
Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара
тај нека се одмах обрати на агентурну и комисионарску радњу
Христифора Моравца у Подгорици.

њена гласа износи четири и по октаве. Од f сопрана до најдубљег тенора ите њен глас. Она има сестру, која је до сада увијек пратила. Скоро се Доли удала за једнога тенористу и њен муж мисли, да са њом обиђе Европу. Он је већ закључио са многим агентима ангажмане по скупе новце.

Корисна забава

(Ријешење задаће из 8. броја Ц. Вјесн.)
Мува је прелетјела свега 300 килом., а летјела је без прекида свега 3 часа. Претпоставили смо да је растојање од Цетиња до Никшића 300 км. Велеснидисте пролазиле су 50 км. на час. Кад су се срели прешли су 150 км. (пола пута) и утрошили су три часа времена. Толико је и мува летјела, а она је, како је претпостављено, преваљивала 100 км. пута на час.

(Ријешење из 9. броја Ц. В.)
Пошљедњи комад платна од два метра одсјечен је девети дан (јер десети комад није потребно било сјећи).

Буба мара је стигла на врх зида који бјеше 9 метара висок у уторник у један час и 12 минута по подне. Јер: у недељу је обдан прешла 5 метара, а обноћ сишла са 2. Тако је у понедељак у јутру била на висини од 3 метра. Исти дан обдан пријешла је још 5 метара, свега 8, а обноћ је сишла са 2, што чини 6 метара у 6 часова у јутру у уторник. Сад кад би се рекло као до сад, пријешла је обдан 5, а сишла 2 метра, што чини 3, које кад се сумира са раније пређених 6 метара чини тамај 9 метара, колико је и зид висок, настаје питање, како је могла (кад је већ на висини од 6 метара) пријећи још пет и оданде сићи са два метра кад је преостало свега само још 3 метра (јер је зид свега 9 м. висок)?

Наша пошта

Ријека Г. Јовану М. Газиводи. Пет перпера полугодишње претплате на „Цет. Вјесник“ примили смо и хвала.

Колашин поља. Капетану г. Блажу Анђелићу. Осам перпера и 35 п. примљени су и хвала. Пет перпера одатле иду на полугодишњу претплату на „Цет. Вјесник“

На „Цетињски Вјесник“ најбоље се преплатити код поште.